

DOORGAANDE LEERLIJN DIGITAAL BEGRIJPEND LEZEN

Eliane Segers

Congres “Na PISA de lente”, 26 november 2020

Radboud University

UNIVERSITY
OF TWENTE.

Lezen
STICHTING LEZEN

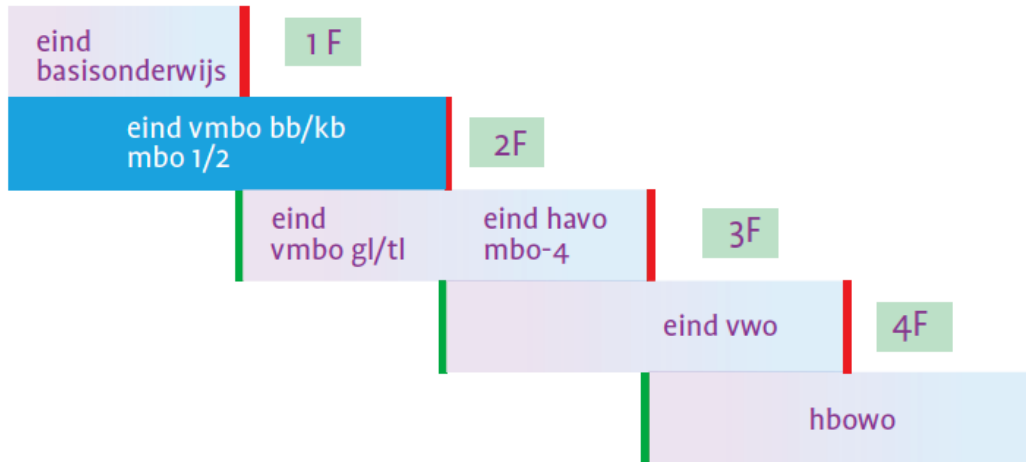

EXPERTISECENTRUM
NEDERLANDS

REFERENTIEKADER TAAL ONDERBOUW VO (SLO)

	Niveau 1F	Niveau 2F	Niveau 3F	Niveau 4F
Begrijpen	Herkent specifieke informatie, wanneer naar één expliciet genoemde informatie-eenheid gevraagd wordt (letterlijk begrip). Kan (in het kader van het leesdoel) belangrijke informatie uit de tekst halen en kan zijn manier van lezen daar op afstemmen (bijvoorbeeld globaal, precies, selectief/gericht).	Kan de hoofdgedachte van de tekst weergeven en maakt onderscheid tussen hoofd- en bijzaken. Legt relaties tussen tekstdelen (inleiding, kern, slot) en teksten. Ordent informatie (bijvoorbeeld op basis van signaalwoorden) voor een beter begrip. Herkent beeldspraak (letterlijk en figuurlijk taalgebruik).	Kan tekstsoorten benoemen. Kan de hoofdgedachte in eigen woorden weergeven. Begrijpt en herkent relaties als oorzaak-gevolg, middel-doel, opsomming e.d. Maakt onderscheid tussen hoofd- en bijzaken, meningen en feiten. Maakt onderscheid tussen standpunt en argument. Maakt onderscheid tussen drogreden en argument.	Maakt onderscheid tussen uiteenzettende, beschouwende of betogende teksten. Maakt onderscheid tussen argumenten: objectieve versus subjectieve argumenten en onderscheid drogreden van argument. Herkent argumentatieschema's. Herkent ironisch taalgebruik.
Interpreteren	Kan informatie en meningen interpreteren voor zover deze dicht bij de leerling staan.	Legt relaties tussen tekstuele informatie en meer algemene kennis. Kan de bedoeling van tekstgedeeltes en/of specifieke formuleringen duiden. Kan de bedoeling van de schrijver verwoorden.	Trekt conclusies naar aanleiding van een (deel van de) tekst. Trekt conclusies over de intenties, opvattingen en gevoelens van de schrijver.	Kan een vergelijking maken met andere teksten en tussen tekstdelen. Kan ook impliciete relaties tussen tekstdelen aangeven. Herkent persoonlijke waardeoordelen en interpreteert deze als zodanig.
Evalueren	Kan een oordeel over een tekst(deel) verwoorden.	Kan relaties tussen en binnen teksten evalueren en beoordelen.	Kan het doel van de schrijver aangeven als ook de talige middelen die gebruikt zijn om dit doel te bereiken. Kan de tekst opdelen in betekenisvolle eenheden en kan de functie van deze eenheden benoemen. Kan de argumentatie in een betogende tekst op aanvaardbaarheid beoordelen. Kan de informatie in een tekst beoordelen op waarde voor zichzelf en anderen.	Kan argumentatie analyseren en beoordelen. Kan een tekst beoordelen op consistentie. Kan taalgebruik beoordelen.

REFERENTIEKADER TAAL (SLO)

 Algemeen maatschappelijk niveau

 Drempels

DIGITALE GELETTERDHEID

DRIE ONDERWERPEN

- Digitaal begrijpend lezen
- Begrijpend lezen meerdere teksten
- Verweven in doorgaande leerlijn

A decorative vertical bar on the left side of the page, composed of several overlapping light gray rectangles. To the right of the bar, a series of five gray circles of varying sizes are arranged in a descending staircase pattern from top-left to bottom-right.

DIGITAAL BEGRIJPEND LEZEN

DIGITAAL BEGRIJPEND LEZEN?

- Lezen van een scherm (scrollen/klikken...)
- Hypermedia (hypertekst + multimedia)

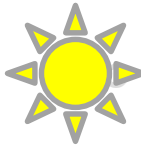
DIGITAAL LEZEN

“Don’t throw away your printed books!” (Delgado et al., Ed. Res. Rev., 2018)

Intrinsically passive digital media prohibits deep reading (Wolf, Ullman-Shade, & Gottwald, 2012).

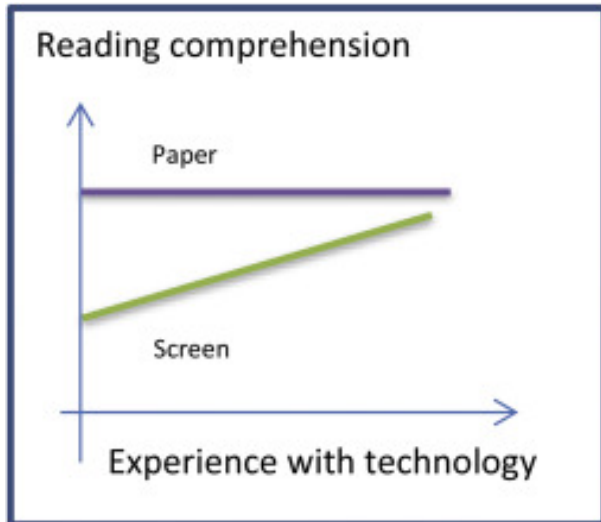

Maar: meer in controle, actiever, dus hogere kwaliteit van leren (Shapiro & Niederhauser, 2004).

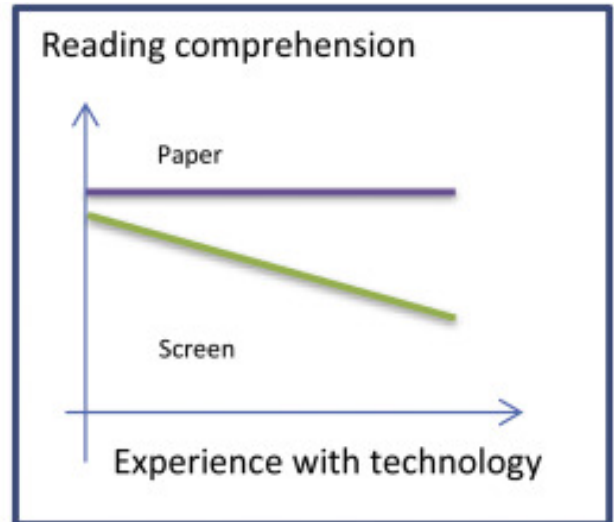

SHALLOWING HYPOTHESIS (UIT DELGADO ET AL)

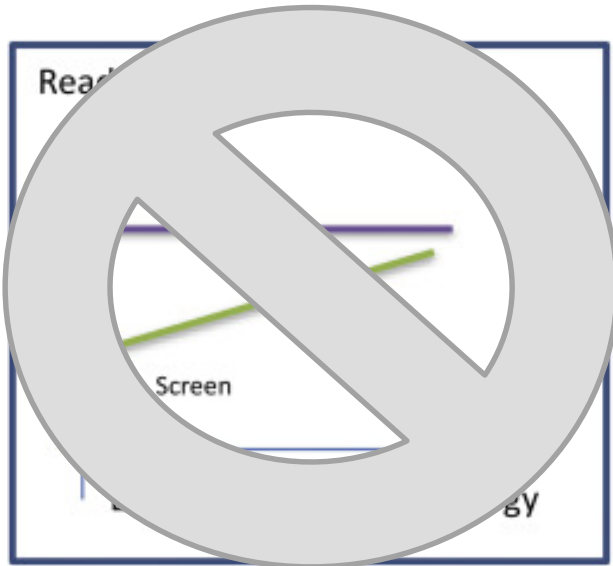
1

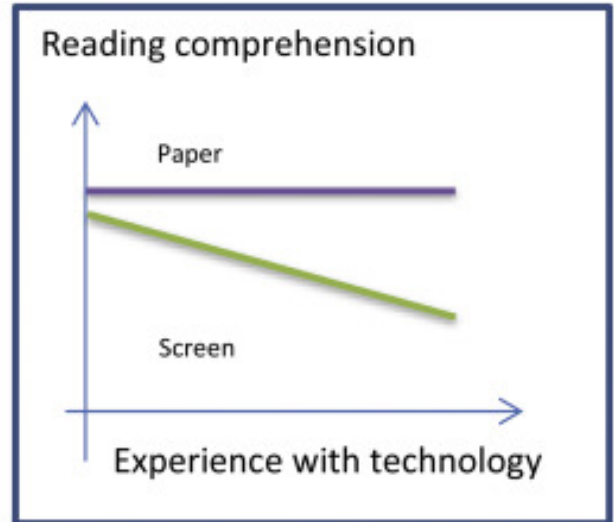
2

SHALLOWING HYPOTHESIS (UIT DELGADO ET AL)

1

2

INTEGREREN MEERDERE TEKSTEN

OPBOUWEN “SITUATIONS MODEL”

- Betrouwbaarheid van de bron
- Variatie in jargon
- Tegengestelde meningen

A decorative vertical bar on the left side of the page, composed of several overlapping light gray rectangles. To the right of this bar, a series of five gray circles of varying sizes are arranged in a descending staircase pattern from top-left to bottom-right. The text "IN DOORGAANDE LIJN" is positioned to the right of these circles.

IN DOORGAANDE LIJN

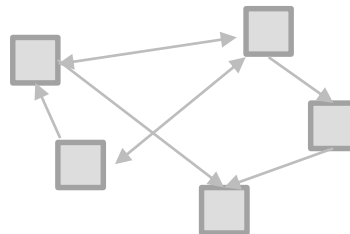
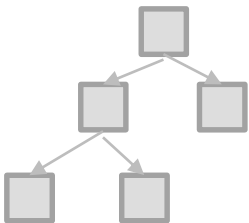
OP SCHOOL

- Lezen is complexer geworden: hypermediaal.
- Begrijpend lezen/woordenschat belangrijkste voorspeller digitaal begrijpend lezen.
- Docenten hebben veel basiskennis in huis, en moeten deze juist inzetten bij het begrijpend hypermedia lezen.

IN LESMATERIAAL

- Geen digitale content die afleidt van de inhoud.
- Geen multimedia om de multimedia!
- Introductie hypermedia via:
  - Hierarchische hypertext > networked hypertext
  - Enkele tekst > meerdere teksten
  - Een mening > meerdere meningen

BEGRIJPEN, INTERPRETEREN, EVALUEREN

- Beoordelen geloofwaardigheid
- Reflecteren op inhoud en vorm
- Conflicterende info tussen teksten herkennen en integreren

TOT SLOT

- Het is niet een zaak van Nederlands als vak alleen.

